

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Raciborzu

KARTA PRZEDMIOTU

1. Nazwa przedmiotu:	Historia literatury czeskiej				
2. Kod przedmiotu:	FSC-5				
3. Okres ważności karty:	2015-2018				
4. Forma kształcenia:	studia pierwszego stopnia				
5. Forma studiów:	studia stacjonarne				
6. Kierunek studiów:	filologia				
7. Profil studiów:	praktyczny				
8. Specjalność:	filologia słowiańska				
9. Semestr:	2, 3, 4, 5				
10. Jedn. prowadz. przedmiot:	Instytut Neofilologii				
11. Prowadzący przedmiot:	dr Joanna Maksym-Benczew				
12. Grupa przedmiotów:	Treści filologiczne				
13. Status przedmiotu:	do wyboru				
14. Język prowadzenia zajęć:	polski, czeski				
15. Przedmioty wprowadzające oraz wymagania wstępne:					
Znajomość kanonu tekstów kultury na poziomie szkoły średniej.					
Znajomość podstawowych zagadnień z literaturoznawstwa na poziomie szkoły średniej.					
16. Cel przedmiotu:					
Zapoznanie z periodyzacją, podziałem, głównymi nurtami i przedstawicielami literatury czeskiej.					
Wyrabianie umiejętności analizy i interpretacji tekstu literackiego.					
17. Efekty kształcenia:					
Ozn.	Opis efektu kształcenia	Metody realizacji efektu kształcenia	Metody weryfikacji zakładanego efektu kształcenia	Forma prowadzenia zajęć	Odniesienie do efektów dla kierunku studiów
01	Student przywołuje uporządkowaną wiedzę na temat historii piśmiennictwa i tradycji ustnej w oparciu o kanon literatury czeskiej	Przygotowanie do: - odpowiedzi ustnych; - kolokwium; - egzaminu; - napisanie pracy.	odpowiedzi ustne kolokwium (2,4) praca (3,5) egzamin	wykłady ćwiczenia	K_W06 (+++)
02	Student interpretuje czeskie dzieła literackie z uwzględnieniem ich kontekstu kulturowego i historycznego	Przygotowanie do: - odpowiedzi ustnych; - napisanie pracy.	odpowiedzi ustne praca (3,5)	wykłady ćwiczenia	K_W07 (+++)
03	Student analizuje czeskie dzieła literackie w oparciu o podstawową wiedzę z zakresu teorii dzieła literackiego, jego odbioru oraz podstawowe pojęcia poetyki i teorii literatury	Przygotowanie do: - odpowiedzi ustnych; - napisanie pracy.	odpowiedzi ustne praca (3,5)	wykłady ćwiczenia	K_W08 (++)
04	Student wykonuje typowe zadania, wdraża procedury stosowane w dziedzinie filologii czeskiej	Przygotowanie do: - kolokwium; - egzaminu.	kolokwium (2,4) egzamin	wykłady ćwiczenia	K_W14 (+)

05	Student posługuje się podstawowymi ujęciami teoretycznymi w celu analizowania czeskich utworów literackich	Przygotowanie do: - odpowiedzi ustnych; - napisanie pracy.	odpowiedzi ustne praca (3,5)	wykłady ćwiczenia	K_U03 (+++)
06	Student stosuje metafizykę współczesnego literaturoznawstwa w celu analizy i interpretacji czeskich dzieł literackich	Przygotowanie do: - odpowiedzi ustnych; - egzaminu; - napisanie pracy.	praca (3,5) odpowiedzi ustne egzamin	wykłady ćwiczenia	K_U12 (+++)
07	Student ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności; potrafi dokonać samooceny własnych kompetencji, doskonali swoje umiejętności i wyznacza kierunki własnego rozwoju i kształcenia	Przygotowanie do: - egzaminu; - napisanie pracy.	egzamin praca (3,5)		K_K01 (++)

18. Formy i wymiar zajęć:

W. (15h.+15h.+15h.+15h.) Ćw. (15h.+15h.+15h.+15h.)

19. Treści kształcenia:

Wykłady:

Tradycja literatury czeskiej w wieku XX (dziedzictwo XIX w.). Nowe tendencje po roku 1918. Pokolenie braci Čapków. Odrodzenie literatury katolickiej. Rozwój czeskiej poezji. Poetyzm. Devětsil. Rozwój czeskiej prozy. J.Hašek, V.Vančura, J.Durych, J.Deml. Awangarda literacka. Surrealizm. Literatura wobec roku 1938. Liryka J.Hory, V.Holana, J.Seiferta. Generacja wojenna. Jiří Orten. Grupa 42. Literatura w czasach niemieckiej okupacji. Literatura w latach 1945-1948. Powojenne grupy poetyckie. Literatura po roku 1948. Socrealizm. Lata mrozu-literatura w katakumbach. Początki kultury emigracyjnej. Próby przełamania schematyzmu w połowie lat 50-tych. „Złote lata sześćdziesiąte”. Literatura w czasach Praskiej Wiosny. Literackie powroty, druga fala prozy poświęconej II wojnie światowej. J.Škvorecký, B.Hrabal, L.Fuks. Liryka wewnętrzna, duchowa i egzystencjalna. Generacja lat 60-tych. Czasy eksperymentów literackich. Normalizacja. Lata siedemdziesiąte - literatura oficjalna i nieoficjalna. Rozwój literatury na emigracji - ośrodki wydawnicze i kulturalne, czasopisma (E.Hostovský, J.Škvorecký, M.Kundera, I.Klíma). Czeski underground. Czeska eseistyka (V.Havel, M.Kundera, J.Patočka, V.Černý). Czeski drugi obieg wydawniczy – samizdat - ośrodki, wydawnictwa, autorzy. Teatr absurdu jako próba zapisu rzeczywistości. Generacja lat 80-tych - dawni mistrzowie i nowe kręgi kultury. Literatura po roku 1989, postmodernizm.

Klasycyzm oświeceniowy, kultura narodowa na przełomie XVIII i XIX wieku. Preromantyzm. Idee Słowiańszczyzny. Twórczość J.Kollára. Epos heroiczny. Rękopisy Królowodworski i Zielonogórski. Twórczość poetycka inspirowana pieśnią ludową. Romantyzm i jego dwie linie. Poezja romantyczna K.H.Máchy. Biedermeier i działalność J.K.Tyla. Opozycyjne stanowisko K.H.Borovskiego. Almanach „Máj” i generacja majowców. Almanachy „Lumír”, „Ruch”, „Květy”. Rozwój realizmu. Twórczość B.Němcovej i J.Nerudy. Rozwój prozy historycznej. Twórczość A.Jirásky. Czeska Moderna. Zjawiska w literaturze przełomu wieków. Dekadentyzm, impresjonizm, symbolizm.

Początki tradycji literackiej na ziemiach czeskich. Tradycja starosłowiańska, łacińska i niemiecka. Pierwsi kronikarze (Kosmas). Kultura gotycka i literatura czasów Karola IV. Literatura czeska w wieku XIV (Kronika Dalimila). Kształtowanie się świeckiej kultury literackiej. Epos rycerski, średniowieczna pieśń liryczna, literatura dydaktyczna, satyryczna i alegoryczna. Działalność Jana Husa, jego znaczenie jako twórcy literatury. Twórczość literacka związana z husytyzmem. Dorobek literacki różnych ugrupowań (satyra, polemiki, wiersze katolickie i husyckie). Petr Chelčický myśliciel i pisarz husycki. Narodziny renesansu w Czechach: humanizm, prekursorzy nowej epoki. Rozwój i charakter czeskiego renesansu i czeskiego narodowego humanizmu. Wiek XVI – „Złoty wiek” czeskiej literatury. Klęska białogórska i jej wpływ na dalszy rozwój literatury. Charakter i rozwój czeskiego baroku. Jan Ámos Komenský pisarz i językoznawca. Pisarze katoliccy, poezja XVII i pierwszej połowy XVIII wieku. Rozwój dramatu w połowie XVIII w.

Ćwiczenia:

Satyra, krytyka, humor - Hašek J., Przygody dobrego wojaka Szwejka. Hašek J., Historia partii umiarkowanego postępu /w granicach prawa/. W kręgu prawdy o człowieku - Čapek K., Księga apokryfów. Wstęp do surrealizmu, tendencje modernistyczne - Klíma L., Jak będzie po śmierci i inne opowiadania. Ludowa symbolika- Drda J., Miasteczko na dłoni. Metafizyka i samotność - Deml J., Zapomniane światło. Tematyka historyczna i etyczna - Durych J., Requiem. Wizja przyszłości - Čapek K., Inwazja jaszczurów. Zabawa z czytelnikiem - Vančura V., Małgorzata córka Łazarza.

Literatura rozrachunkowa - Škvorecký J., Tchórze. Grupy, kierunki, tendencje – poezja międzywojnia; poezja lat wojny; poezja lat 1945-48. Druga fala prozy poświęconej II wojnie światowej, nurt deheroizacyjny - Hrabal B., Pociągi pod specjalnym nadzorem, Fuks L., Palacz zwłok, Fuks L., Wariacje na najniższej strunie. Trzecia fala prozy poświęconej II wojnie światowej - Pavel O., Śmierć pięknych saren. Lata stalinowskie w literaturze - Škvorecký J., Batalion czołgów. Literatura rozrachunkowa lat sześćdziesiątych - Kundera M., Żart. Nowe zjawiska w poezji lat sześćdziesiątych – wybory poezji. Totalitaryzm, przewartościowanie świata - Hrabal B., Zbyt głośna samotność. Rajska przestrzeń w ciepłym wspomnieniu literackim - Hrabal B., Postrzyżyny.

Gry powieściowe - Kundera M., Nieznośna lekkość bytu. Normalizacja w teatrze absurdu - Havel V., Protest, Wernisaż, Audiencja. Normalizacja a Karta 77 w esejistyce –m.in. Havel, Benda. Postmodernizm - Topol J., Anioł. Nowe zjawiska czasu wolności - Klíma I., Premier i anioł.

Działacze Odrodzenia Narodowego-przykłady twórczości.Idea panslawizmu w literaturze czeskiej – J.Kollár, Córka Sławy.Geniusz czeskiego romantyzmu (subiektivní romantismus) –K.H.Mácha i poemat „Máj”. Biedermeier w literaturze czeskiej - J.K.Tyl, Fidlavačka. Czeskie ballady romantyczne - F.L.Čelakovský, Toman a lesní panna, K.J.Erben, Kytice. Satyra i liryka - K.H.Borovský, Tyrolské elegie. Początki czeskiego realizmu - B.Němcová, Babička, Povídky. Czeski realizm pokolenia majowców - J.Neruda, Povídky malostranské Rozwój prozy historycznej - A.Jirásek, Staré pověsti české. Poezja drugiej połowy XIX wieku. Poezja modernistyczna.

Zabytki piśmiennictwa – pieśni. Żywoty Konstatyna i Metodego.

Kronika Czechów Kosmasa – mityczna przeszłość, typ łacińskiej kroniki średniowiecznej, wzory władców doskonałych, Polacy u Kosmasa. Literatura religijna. Poezja średniowieczna – liryka świecka z tomu *Drzewo się liściem odziewa*. Rozwój literatury w czasach przedhusyckich, *Vita Caroli* – żywot własny Karola IV Literatura husycka, J.Hus *Dcerka*, pieśni husyckie, kroniki taborytów. Literatura renesansu – *Frantowe prawa*. Dzieło historyczne – kronika Hájka.

J.A. Komenský – testament duchowy *Unum nessesarium*. Poezja barokowa – Bridel, Balbin.

20. Egzamin:

tak (E-3,5), za/o

21. Literatura podstawowa:

Florian W. (red.), *Dzieje literatur europejskich*, t. III, cz. 1, Warszawa 1989.

Magnuszewski J., *Historia literatury czeskiej. Zarys*, Wrocław 1973.

Tarajło-Lipowska Z., *Historia literatury czeskiej*, Wrocław 2010.

Lehár J., Stich A., Janáčková J., Holý J., *Česká literatura od počátků k dnešku*, Praha 2000.

Lektury obowiązkowe:

Čapek K., Inwazja jaszczurów.

Čapek K., Księga apokryfów.

Deml J., Zapomniane światło.

Drda J., Miasteczko na dłoni.

Durych J., Requiem.

Hašek J., Przygody dobrego wojaka Szwejka.

Hašek J., Historia partii umiarkowanego postępu /w granicach prawa/.

Klíma L., Jak będzie po śmierci i inne opowiadania.

Škvorecký J., Tchórze.

Vančura V., Małgorzata córka Łazarza.

+ wybór poezji międzywojenne, wojennej, powojennej 45-48, m.in. J.Seifert, F.Halas, I.Blatný, J.Orten, V.Nezval.
Fuks L., Palacz zwłok.
Fuks L., Wariacje na najniższej strunie.
Havel V., Protest, Wernisaż, Audiencja.
Hrabal B., Zbyt głośna samotność.
Hrabal B., Pociągi pod specjalnym nadzorem.
Hrabal B., Postrzyżyny.
Klíma I., Premier i anioł.
Kundera M., Żart.
Kundera M., Nieznośna lekkość bytu.
Pavel O., Śmierć pięknych saren.
Škvorecký J., Batalion czołgów.
Topol J., Anioł.
Wybór poezji - m.in. I.Diviša, M.Holuba, J. Skácela, I.Wernischa, poezja metafizyczna.
Eseje: M.Kundera, V.Černego, V.Havla, V.Bendy.

J.Kollár, Dcera slávy (fragmenty)
F.L.Čelakovský, Toman a lesní panna.
K.H.Mácha, Máj.
J.K.Tyl, Fidlovačka (fragmenty)
K.J.Erben, Kytice (wybór)
K.H.Borovský, Tyrolské elegie.
B.Němcová, Babička
B.Němcová, Povídky (wybór)
J.Neruda, Povídky malostranské (wybór)
A.Jirásek, Staré pověsti české
Wybór wierszy m.in.: J.Nerudy, V.Hálka, J.Vrchlickiego, J.Zeyera, O.Březiny.
(większość lektury obowiązkowej z antologii: *To nejlepší z poezie 19. století*, Praha 2005)

Život Konstantina-Cyrila; Život Metodějův; Hospodine, pomiluj ny!
Kosmas Chronica Bohemorum; Svatý Václav; Alexandreida
Dalimilova kronika; Legenda o Jidášovi; Život svaté Kateřiny; Tkadleček; Závišova píseň;
Mastičkář; Vita Caroli (Vlastní životopis Karla IV)
Jan Hus – wybór pism; pieśni husyckie
Petr Chelčický – wybór pism
Frantovy práva
Václav Hájek z Libočan, Kronika česká (fragmenty)
Jan Ámos Komenský – wybór pism
Fridrich Bridel – wybór utworów
Bohuslav Balbin – wybór utworów

21. Literatura uzupełniająca:

Baluch J., *Wykłady z literatury czeskiej (1918-1942)*, Kraków 1978.
Niedziela Z., *Literatura czeska w latach II wojny światowej*, Kraków 1987.
Hrabal, Kundera, Havel... *Antologia czeskiego eseju*, red. J.Baluch, Kraków 2001.
Česká a slovenská literatura v exilu a samizdatu, red. L.Machala, Olomouc 1991,
Niedziela Z., *Współczesna literatura czeska*, Kraków 1971.
Czescy symboliści, dekadenci, anarchiści z przełomu XIX i XX wieku, oprac. J. Baluch, Wrocław 1983.
Magnuszewski J., *Czesko-polskie związki literackie na przełomie XIX i XX wieku*, [w:] *Literatura polska. Przewodnik encyklopedyczny*, t.1.
Szykowski M., *Czeskie odrodzenie narodowe w XIX wieku*, Warszawa 1948.
Patočka J., *Kim są Czesi?*, Kraków 1997.
Czechy i Polska na szlakach kulturalnego rozwoju, Kraków 1998.

23. Nakład pracy studenta potrzebny do osiągnięcia efektów kształcenia:			
Lp.	Forma zajęć	Liczba godzin kontaktowych / pracy studenta	
1	Wykład	60 - obecności	
2	Ćwiczenia	60 – aktywna obecność	
3	Laboratorium		
4	Projekt		
5	Seminarium		
6	Inne	100 – czytanie lektur 50 - przygotowanie do zajęć 30 – przygotowanie do kolokwium 40 - przygotowanie pracy 50 – przygotowanie do egzaminu	
Suma godzin		390	
24. Suma wszystkich godzin:		390	25. Liczba punktów ECTS:
			13
26. Liczba punktów ECTS uzyskanych na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego:		4	27. Liczba punktów ECTS uzyskanych w wyniku samodzielnej pracy studenta:
			9

Kryteria oceniania:		
Efekt kształcenia	Ocena	Opis wymagań
01	bdb	Student prawidłowo przywołuje uporządkowaną wiedzę na temat historii piśmiennictwa i tradycji ustnej w oparciu o kanon literatury czeskiej odwołując się również do kontekstów kulturowych i historycznych
	db	Student prawidłowo przywołuje wiedzę na temat historii piśmiennictwa i tradycji ustnej w oparciu o kanon literatury czeskiej
	dst	Student przywołuje niepełną wiedzę na temat historii piśmiennictwa i tradycji ustnej w oparciu o kanon literatury czeskiej
	ndst	Student nie potrafi przywołać wiedzy na temat historii piśmiennictwa i tradycji ustnej i nie zna kanonu literatury czeskiej
02	bdb	Student trafnie i szeroko interpretuje czeskie dzieła literackie z uwzględnieniem ich kontekstu kulturowego i historycznego
	db	Student prawidłowo interpretuje czeskie dzieła literackie z uwzględnieniem ich kontekstu kulturowego i historycznego
	dst	Student interpretuje czeskie dzieła literackie częściowo uwzględniając ich kontekst kulturowy i historyczny
	ndst	Student nie potrafi interpretować czeskich dzieł literackich
03	bdb	Student trafnie i prawidłowo analizuje czeskie dzieła literackie w oparciu o wiedzę z zakresu teorii dzieła literackiego, jego odbioru oraz podstawowe pojęcia poetyki i teorii literatury
	db	Student prawidłowo analizuje czeskie dzieła literackie opierając się o wiedzę z zakresu teorii dzieła literackiego
	dst	Student analizuje czeskie dzieła literackie częściowo opierając się o wiedzę z zakresu teorii dzieła literackiego
	ndst	Student nie potrafi analizować czeskich dzieł literackich
04	bdb	Student prawidłowo wykonuje typowe zadania i umiejętnie wdraża procedury stosowane w dziedzinie filologii czeskiej
	db	Student wykonuje typowe zadania i wdraża procedury stosowane w dziedzinie filologii czeskiej

	dst	Student nieumiejętnie wykonuje typowe zadania i wdraża procedury stosowane w dziedzinie filologii czeskiej
	ndst	Student nie potrafi wykonywać typowych zadań i wdrażać procedur stosowanych w dziedzinie filologii czeskiej
05	bdb	Student trafnie posługuje się podstawowymi ujęciami teoretycznymi w celu prawidłowego analizowania czeskich utworów literackich
	db	Student prawidłowo posługuje się podstawowymi ujęciami teoretycznymi w celu analizowania czeskich utworów literackich
	dst	Student częściowo posługuje się podstawowymi ujęciami teoretycznymi w celu analizowania czeskich utworów literackich
	ndst	Student nie potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi w celu analizowania czeskich utworów literackich
06	bdb	Student prawidłowo stosuje metajęzyk współczesnego literaturoznawstwa w celu trafnej i szerokiej analizy i interpretacji czeskich dzieł literackich
	db	Student prawidłowo stosuje metajęzyk współczesnego literaturoznawstwa w celu analizy i interpretacji czeskich dzieł literackich
	dst	Student prawidłowo stosuje metajęzyk współczesnego literaturoznawstwa w celu analizy i interpretacji czeskich dzieł literackich
	ndst	Student nie potrafi stosować metajęzyka współczesnego literaturoznawstwa w celu analizy i interpretacji czeskich dzieł literackich
07	o.	Student ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności; potrafi dokonać samooceny własnych kompetencji, doskonali swoje umiejętności i wyznacza kierunki własnego rozwoju i kształcenia
	no.	Student nie ma świadomości poziomu swojej wiedzy i umiejętności; nie potrafi dokonać samooceny własnych kompetencji, nie doskonali swoich umiejętności i nie potrafi wyznaczyć kierunków własnego rozwoju i kształcenia
28. Uwagi:		

Zatwierdzono:

.....
(data i podpis prowadzącego)

.....
(data i podpis)